

DIN NOU, DESPRE DEFICITELE GEMENE

Conferința ICAP, 18 octombrie 2023

Valentin Lazea*

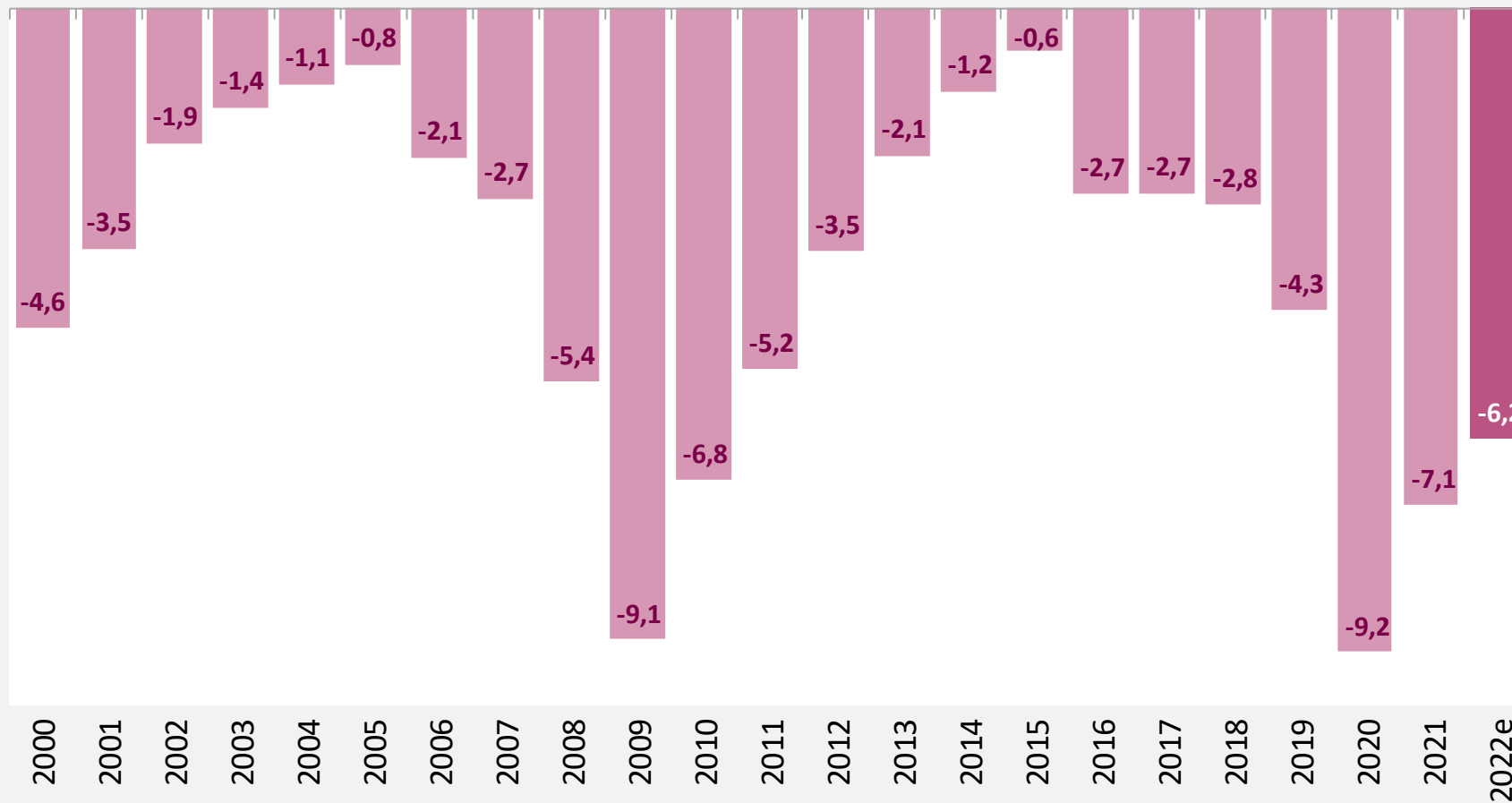
*Opiniile prezentate sunt personale și nu implică instituția BNR

DEFICITUL BUGETAR

- România are obiceiul de a practica politici fiscal-bugetare pro-ciclice.
- Rezultatul îl constituie evoluția “în dinți de fierăstrău” a deficitului bugetar.

Deficitul fiscal (conform metodologiei SEC 2010)

procente în PIB

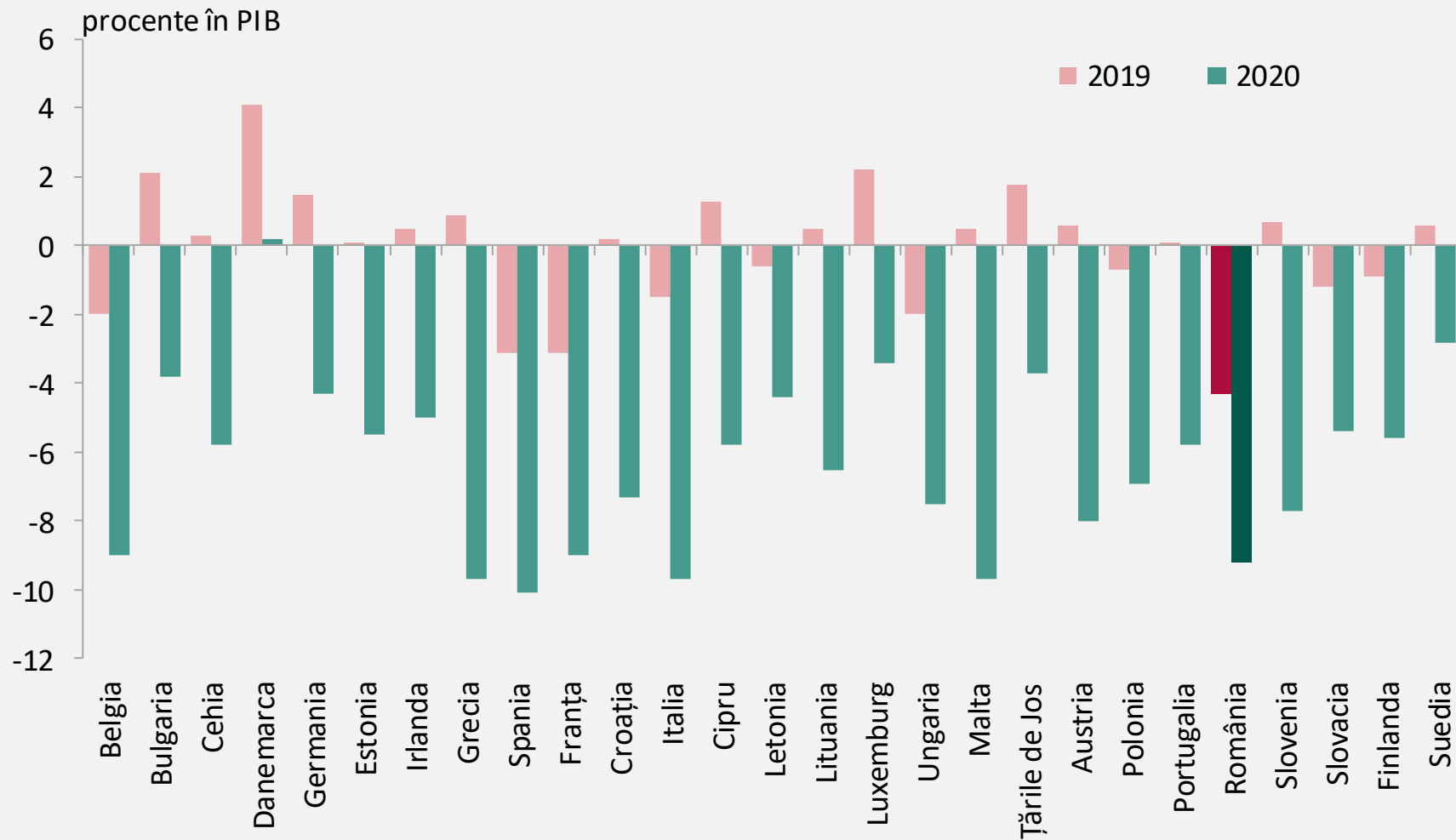

e) estimare; notificare EDP, aprilie 2023

Sursa: Eurostat, Ministerul Finanțelor, Institutul Național de Statistică

Deficitul bugetar

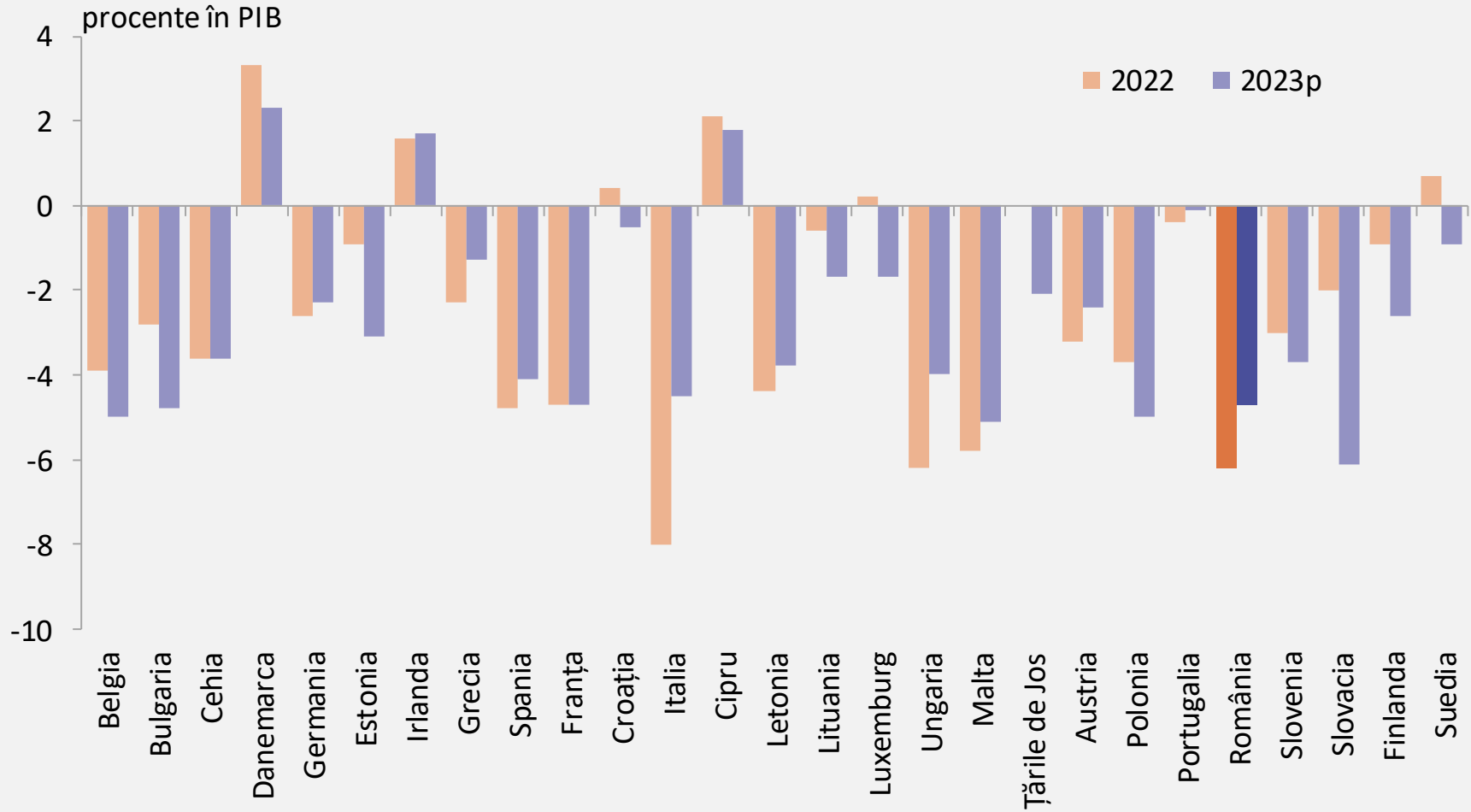
(conform metodologiei SEC 2010)

Sursa: Eurostat

Deficitul bugetar

(conform metodologiei SEC 2010)

p) prognoză

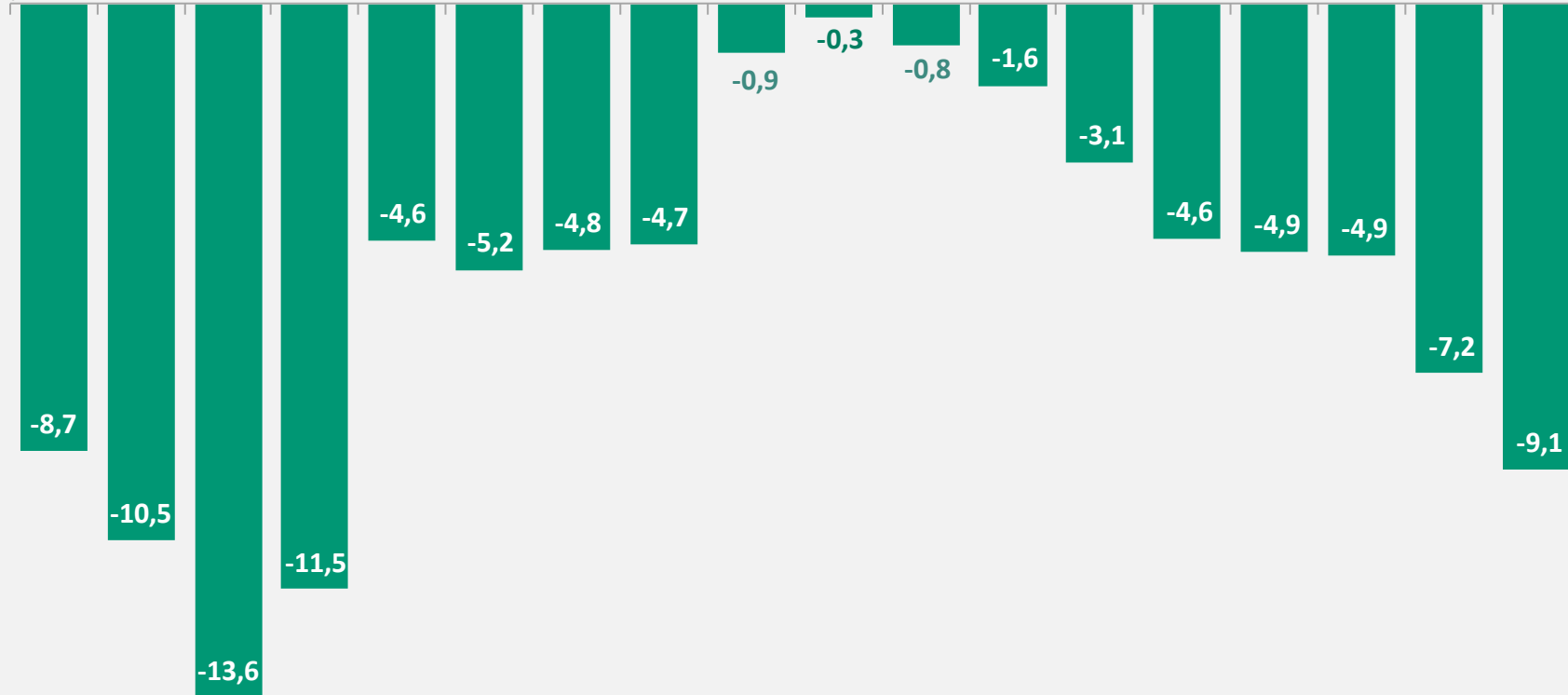
Sursa: Eurostat, AMECO

DEFICITUL EXTERN (DE CONT CURENT)

- Relaxarea fiscală masivă inițiată în 2015 de guvernul Ponta și amplificată de guvernele următoare au făcut ca România să adopte un model de creștere economică bazată pe **consum**, care, neputând fi acoperit din producția proprie, a dus la creșterea de **importuri**, finanțate prin creșterea **îndatorării**.
- Rezultatul a fost deteriorarea contului curent al Balanței de plăți.

Soldul contului curent

procente în PIB

2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

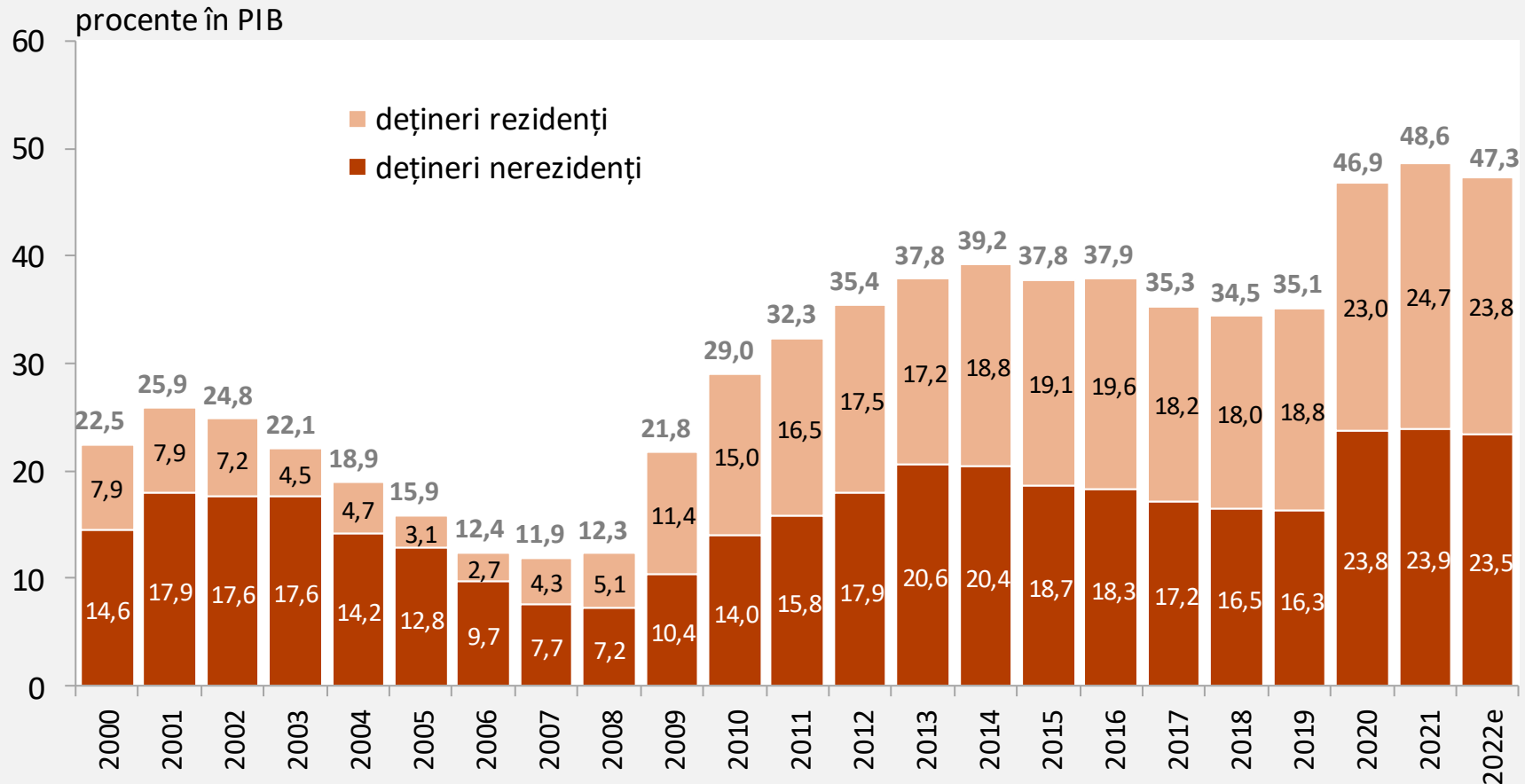
Notă: În ian.-iul. 2023, contul curent a consemnat un deficit de 11 892,3 mil. EUR comparativ cu un deficit de 15 472,2 mil. EUR în ian.-iul. 2022.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Banca Națională a României

CREȘTEREA DATORIEI PUBLICE ȘI A DATORIEI EXTERNE

- Realitatea (pe care politicienii se feresc să o spună) este că din 2015 românii trăiesc cu mult peste posibilități (“se întind mai mult decât le este plapuma”), iar datoriile continuă să se acumuleze.
- Dar aceste datorii vor trebui plătite, fie de generația actuală, fie de generațiile următoare. Din ce vor fi plătite, dacă majoritatea banilor se duc spre consum?

Datoria publică (conform metodologiei SEC 2010)

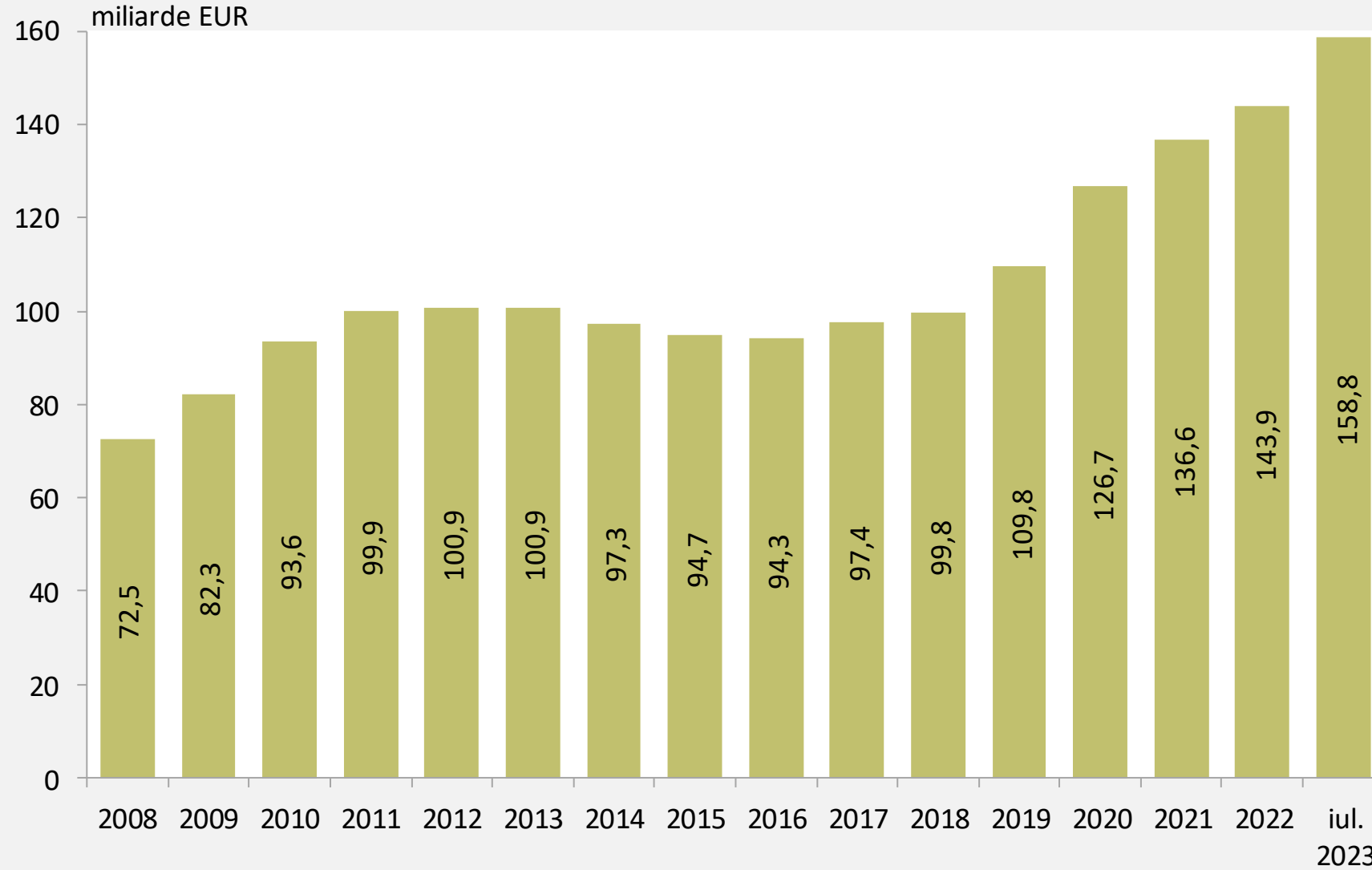

e) estimare; notificare EDP, aprilie 2023

Notă: Titlurile de stat din portofoliul IFM (procente în PIB): dec.08=2,0%, dec.09=6,7%, dec.10=9,3%, dec.11=10,2%, dec.12=11,1%, dec.13=11,2%, dec.14=11,3%, dec.15=11,2%, dec.16=11,0%, dec.17=10,4%, dec.18=10,1%, dec.19=10,0%, dec.20=12,1%, dec.21=12,1%, dec.22=10,0% și aug.23=10,4%.

Sursa: Eurostat, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a României, Institutul Național de Statistică

Datoria externă totală

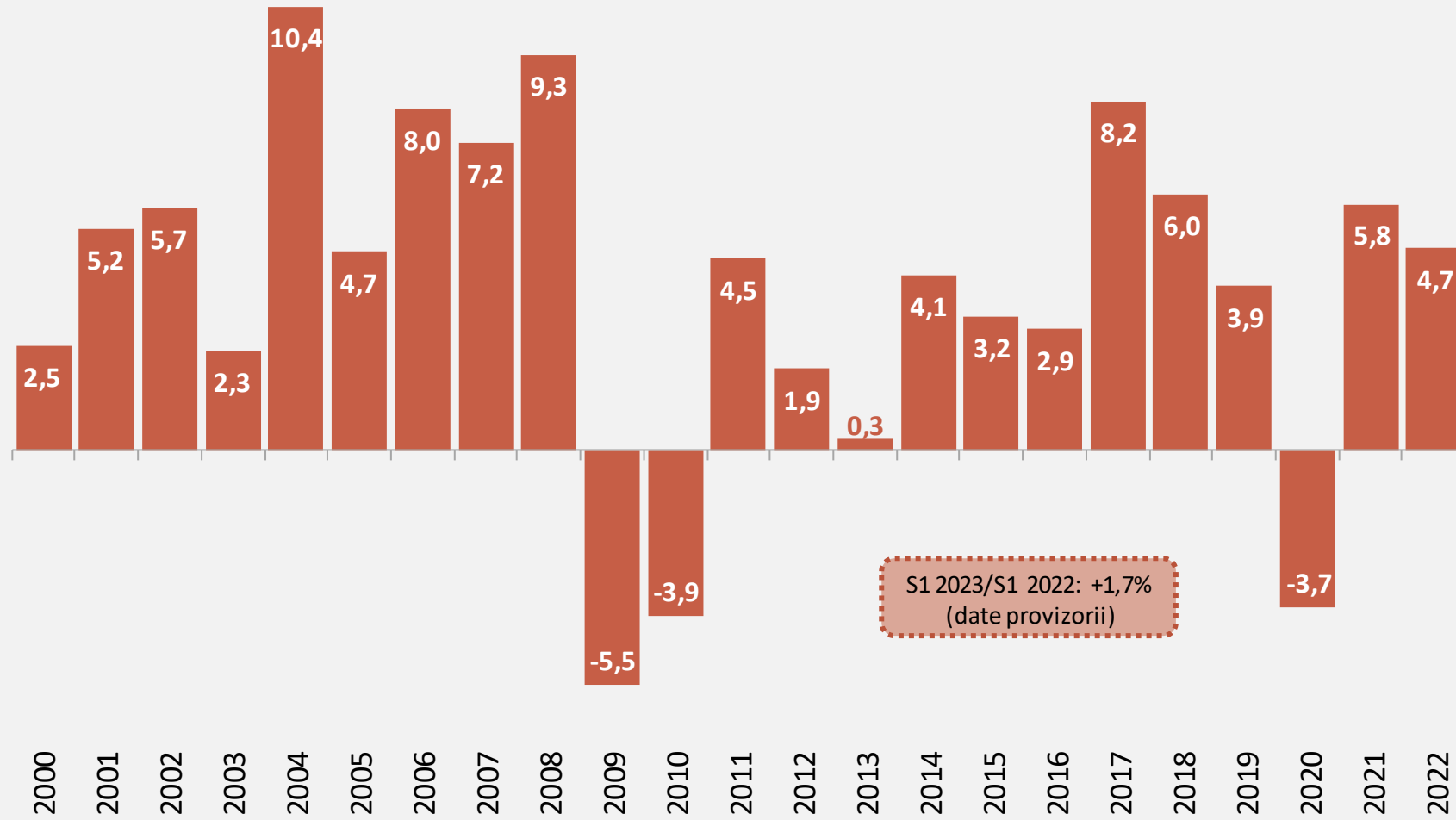
Sursa: Banca Națională a României

CREȘTEREA ECONOMICĂ

- Problema deficitelor și a datoriei în creștere a fost ocultată ani în șir de creșterea-record a Produsului Intern Brut, prezentată populației (și acceptată de aceasta) ca o performanță care scuză orice dezechilibru macroeconomic.

PIB real

variație procentuală anuală; date brute

Sursa: Institutul Național de Statistică

PACHETUL FISCAL RECENT APROBAT (1)

- Pachetul fiscal recent aprobat este “too little, too late”. El aduce o consolidare fiscală de numai 0,2% din PIB în 2023 (rezultând un deficit bugetar de aproximativ 6% din PIB) și de circa 1% din PIB în 2024 (rezultând un deficit de circa 5% din PIB). Ambele sunt departe de calendarul agreat cu Comisia Europeană.
- Publicul trebuie să înțeleagă că ajustarea nu se poate face fără durere/fără să afecteze pe nimeni. Atunci când problema principală este excedentul de cerere (cererea mai mare decât oferta internă), iar oferta nu poate fi crescută rapid, politicile fiscale și monetare trebuie să diminueze **cererea excesivă**, adică să o aducă la un nivel sustenabil.

PACHETUL FISCAL RECENT APROBAT (2)

- Modul **neprincipial** în care s-a făcut creșterea taxelor a văduvit bugetul de importante resurse (venituri suplimentare):
 - egalitatea de tratament fiscal a veniturilor individuale a fost încălcată prin permiterea unei categorii de IT-iști (cei care câștigă sub 10.000 lei) să fie în continuare exceptați de la plata impozitului pe venit.
 - egalitatea de tratament fiscal a capitalului și a muncii a fost încălcată prin menținerea ratei de impozitare a dividendelor la 8% în loc de creșterea ei la 10% (nivel similar cu taxarea muncii).
 - egalitatea de tratament fiscal în ceea ce privește impozitul pe proprietate a fost încălcată de taxarea doar a proprietăților de lux și nu a tuturor proprietăților (de exemplu, cu un impozit pe proprietate majorat cu 25-30%).

PACHETUL FISCAL RECENT APROBAT (3)

- Cu toate aceste neajunsuri, pachetul fiscal merită lăudat și susținut (împotriva corului detractorilor), deoarece constituie un pas (mic) în direcția cea bună. El reprezintă “mai mult decât era de așteptat (de la acest guvern), dar mai puțin decât era necesar”.
- Rămân în continuare nesoluționate problemele legate de colectarea veniturilor (ex: informatizarea ANAF), precum și cele legate de reducerea **anumitor** cheltuieli bugetare (ex: pensiile speciale). Totuși, pe ansamblu, cheltuielile bugetare totale nu vor scădea, date fiind necesitățile legate de înarmare, politica ecologică etc.

VĂ MULTUMESC!